

Aleg. XCIX.

Sprawozdanie Komisji budżetowej.

O przedłożeniu Wydziału krajowego pod względem potrzeb zakładu kulparkowskiego.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego o potrzebach nadzwyczajnych zakładu obłąkanych w Kulparkowie z 11. kwietnia b. r. zostało przekazane Komisji budżetowej dnia 20. kwietnia t. j. po zestawieniu i wydrukowaniu sprawozdania o budżecie na r. 1877, w którym odnośne rubryki wydatków (sprzęty, bielizna) zakładu kulparkowskiego zostały przyjęte według preliminarza Wydziału krajowego, gdy w wyjaśnieniach do tych rubryk Komisya nie znalazła najmniejszej wskazówki cyfrowej co do nadzwyczajnych potrzeb zakładu. — Jednakowoż, gdy przy sposobności zwiędzania Zakładu obłąkanych przez Komisye budżetową i administracyjną, dnia 19 marca, rażący brak łóżek i niedostatek bielizny i pościeli uderzył Komisję budżetową, takowa w swoim sprawozdaniu o budżecie Zakładu obłąkanych umieściła następującą rezolucyę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu umieszczenie w rubryce nadzwyczajnych wydatków preliminarza na r. 1878 kwoty potrzebnej na sprawienie bielizny, pościeli i nowych sprzętów.

Lecz przypuszczenia Komisji co do wysokości tej kwoty zostały znacznie przekroczone cyframi, wykazanemi w sprawozdaniu Wydziału krajowego z 11. kwietnia, które żąda na

Uzupełnienie bielizny, pościeli i odzieży	22.328 zł. 84 ct.
Uzupełnienie sprzętów i mebli	7.687 „ 60 „
Środki dla zatrudnienia i rozrywki obłąkanych	2.140 „ 40 „

Łącznie kwotę 32.156 zł. 84 ct.

i które wykazuje po potrąceniu kwoty 6.312 zł. w budżecie na r. 1876 na ten cel wstawionój, rzeczywisty niedobór 25.844 zł. 84 ct. do pokrycia.

Celem zaś pokrycia tej sumy Wydział krajowy wnosi:

- 1) Przyjęcie dodatkowego kredytu do budżetu z r. 1876 zł. 10.000
- 2) Wstawienie do budżetu na r. 1877 w rubryce nadzwyczajnych wydatków kwoty 8.000 zł. i
- 3) Zezwolenie na nadzwyczajny wydatek wstawić się mający do preliminarza na rok 1878 zł. 8.000.

Wobec tak znacznego i niespodzianego wymagania, wystósowanego w tak spóźnionej chwili, którym tak budżet na rok 1876 jak na r. 1877 zostaje obciążonym, Komisya budżetowa przeczytała za nieodzowny swój obowiązek najdokładniej zbadać i najściślejшему rozbiórowi poddać dwa alegata obejmujące wykaz bielizny, pościeli i odzieży, tudzież mebli i sprzętów potrzebnych w Zakładzie kulparkowskim, które służyły Wydziałowi krajowemu do poparcia wymaganego dodatkowego kredytu.

Rozbiór krytyczny tych alegatów sporządzonych przez dyrektora Zakładu został dokonany z wszelką starannością, na jaką dozwolił nawał pracy w ostatniej chwili obrad sejmowych.

Wynik tego rozbioru doprowadził Komisję do przekonania:

I.

Że kwota 22.328 zł. 84 ct. preliminowana na sprawienie bielizny, pościeli i odzieży jest wygórowaną i da się bez chybienia celu zmniejszyć o przeszło 10.000 zł.

Sprawozdanie Wydziału krajowego przyznaje bowiem, że zakłady zagraniczne najlepiej wyposażone, liczą po ośm koszul i po 10 — 12 prześcieradeł na osobę, i że dotąd Zakład posiada ledwie po dwie koszule i po cztery prześcieradła na osobę, żąda zaś, aby sprawiono po ośm koszul i po dziesięć prześcieradeł na jednego obłąkanego, to jest, aby doprowadzono zapas do rozmiarów w najlepszych zakładach zagranicznych przyjętych.

Komisya budżetowa sądząc, że dodatkowy kredyt tak późno i w tak krytycznej chwili wniesiony, winien być obrócony jedynie na zaspokojenie istotnie naglących i niezbędnych potrzeb, nie zaś na zaprowadzenie doraźne stanu wzorowego. Komisya zredukowała przeto potrzebę na jedną osobę z ośmiu koszul do sześciu, z dziesięciu prześcieradeł do sześciu, z czterech poszewek do trzech, z czterech par pończoch do trzech, z trzech spodni barchanowych do dwóch i poczyniła podobne redukcje w ilości potrzebnych koców, sienników, ścierek, ręczników, gaci, spodni, kamizelek, kaftaników, spencerów i surdutów. Taką redukcją żądana kwota 22.328 zł. została zmniejszoną przy zachowaniu cen przez Wydział krajowy podanych do kwoty 12.247 zł.

II.

Że alegat wykazujący potrzebę mebli i sprzętów okazał się niedostatecznym do obliczenia kwoty na ten cel potrzebnej, gdy w nim wykazano tylko całkowitą potrzebę wszystkich mebli i sprzętów, niepotrącono zaś [jak to uczyniono w alegacie o bieliźnie] już istniejącej i do użytku zdatnej liczby sprzętów i mebli.

Komisya postarała się w krótkiej drodze od dyrektora zakładu o wykaz dziś znajdujących się mebli i sprzętów.

Po potrąceniu tych mebli i sprzętów, po zredukowaniu ilości potrzebnych nowych mebli i sprzętów, i po zredukowaniu niektórych cen widocznie wygórowanych, rzeczywista i nagląca potrzeba nowych mebli i sprzętów da się następująco obliczyć:

77 łóżek żelaznych po 13 zł.	1.001 zł.
12 „ „ dla I. klasy po 18 zł.	216 „
170 stolików nocnych po 2 zł. 70 ct.	449 „
40 stołów większych po 9 zł.	360 „
40 „ mniejszych po 6 zł.	240 „
40 umywalk po 12 zł.	480 „
300 krzeseł zwykłych po 2 zł.	600 „
24 „ wyścielonych po 8 zł.	196 „
60 szaf po 10 zł.	600 „
160 spluwaczek po 1 zł. i po 30 ct.	55 „ 70 ct.
60 ławek z poręczami po 7 zł.	420 „
60 „ bez poręczy po 4 zł.	240 „
2 kanapy po 15 zł.	30 „
40 stolców po 3 zł. 50 ct.	140 „
12 zwierciadeł po 8 zł.	96 „
12 zegarów po 8 zł.	96 „
	<hr/>
	Łącznie 5.229 zł. 70 ct.

III.

Rubrykę wydatków prelininowanych przez Wydział krajowy na dostarczenie środków leczniczych dla fizycznego zatrudnienia, dla umysłowego zajęcia i dla rozrywki obłąkanych, Komisya przyjmuje całkowicie bez zmiany, gdyż przekonana jest, że bez tych środków zaleconych przez wszystkich psychiatrów, zaprowadzonych we wszystkich zakładach zagranicznych, gdziekolwiek z zadziwiającem powodzeniem, nasz Zakład kulparkowski nie zasługiwałby na nazwę Zakładu humanitarnego i leczniczego, ale stałby się prostym przychowkiem obłąkanych dla ochronienia społeczeństwa od trudu i niebezpieczeństwa, połączonego z pielegnowaniem umysłowo chorych—zgodnie z Wydziałem krajowym prelininuje przeto Komisya:

Na urządzenie warstata ślusarskiego, tokarskiego i introligatori	260 zł. — ct.
Na urządzenie gimnastyki i kręgielni, na wprowadzenie metody leczniczej za pomocą gier, zabaw i muzyki i na założenie biblioteki i czytelnicy	1.880 zł. 40 ct.
	<hr/>
	Łącznie 2.140 zł. 40 ct.

Rekapitulując więc 3 rubryki potrzeb przez Wydział krajowy wykazanych, Komisya budżetowa zaleca wyznaczyć:

1. Na uzupełnienie bielizny, pościeli i odzieży	12.247 zł. — ct.
2. Na uzupełnienie mebli i sprzętów	5.229 zł. 70 ct.
3. Na środki lecznicze	2.140 zł. 40 ct.
	<hr/>
	Łącznie 19.613 zł. 10 ct.

Gdy zaś budżet oddziału obłąkanych szpitala głównego na r. 1876 wskazuje w rubr. XI. poz. 45 i 46 wydatków na sprzęty i bieliznę kwotę 6.312 zł., gdy dalej z kwoty 8.000 zł. umie-

Celem zaś pokrycia téj sumy Wydział krajowy wnosi:

- 1) Przyjęcie dodatkowego kredytu do budżetu z r. 1876 zł. 10.000
- 2) Wstawienie do budżetu na r. 1877 w rubryce nadzwyczajnych wydatków kwoty 8.000 zł. i
- 3) Zezwolenie na nadzwyczajny wydatek wstawić się mający do preliminarza na rok 1878 zł. 8.000.

Wobec tak znacznego i niespodzianego wymagania, wystósowanego w tak spóźnionej chwili, którém tak budżet na rok 1876 jak na r. 1877 zostaje obciążonym, Komisya budżetowa przeczytała za nieodzowny swój obowiązek najdokładniej zbadać i najściślejшему rozbiorowi poddać dwa alegata obejmujące wykaz bielizny, pościeli i odzieży, tudzież mebli i sprzętów potrzebnych w Zakładzie kulparkowskim, które służyły Wydziałowi krajowemu do poparcia wymaganego dodatkowego kredytu.

Rozbiór krytyczny tych alegatów sporządzonych przez dyrektora Zakładu został dokonany z wszelką starannością, na jaką dozwolił nawał pracy w ostatniej chwili obrad sejmowych.

Wynik tego rozbioru doprowadził Komisya do przekonania:

I.

Że kwota 22.328 zł. 84 ct. prelininowana na sprawienie bielizny, pościeli i odzieży jest wygórowaną i da się bez chybienia celu zmniejszyć o przeszło 10.000 zł.

Sprawozdanie Wydziału krajowego przyznaje bowiem, że zakłady zagraniczne najlepiej wyposażone, liczą po ośm koszul i po 10 — 12 prześcieradeł na osobę, i że dotąd Zakład posiada ledwie po dwie koszule i po cztery prześcieradła na osobę, żąda zaś, aby sprawiono po ośm koszul i po dziesięć prześcieradeł na jednego obłąkanego, to jest, aby doprowadzono zapas do rozmiarów w najlepszych zakładach zagranicznych przyjętych.

Komisya budżetowa sądząc, że dodatkowy kredyt tak późno i w tak krytycznej chwili wniesiony, winien być obrócony jedynie na zaspokojenie istotnie naglących i niezbędnych potrzeb, nie zaś na zaprowadzenie doraźne stanu wzorowego. Komisya zredukowała przeto potrzebę na jedną osobę z ośmiu koszul do sześciu, z dziesięciu prześcieradeł do sześciu, z czterech poszewek do trzech, z czterech par pończoch do trzech, z trzech spodni barchanowych do dwóch i poczyniła podobne redukcye w ilości potrzebnych koców, sienników, ścierek, ręczników, gaci, spodni, kamizelek, kaftaników, spencerów i surdutów. Taką redukcją żądana kwota 22.328 zł. została zmniejszoną przy zachowaniu cen przez Wydział krajowy podanych do kwoty 12.247 zł.

II.

Że alegat wykazujący potrzebę mebli i sprzętów okazał się niedostatecznym do obliczenia kwoty na ten cel potrzebnej, gdy w nim wykazano tylko całkowitą potrzebę wszystkich mebli i sprzętów, niepotrącono zaś [jak to uczyniono w alegacie o bielinie] już istniejącej i do użytku zdatnej liczby sprzętów i mebli.

Komisya postarała się w krótkiej drodze od dyrektora zakładu o wykaz dziś znajdujących się mebli i sprzętów.

Potrąceniu tych mebli i sprzętów, po zredukowaniu ilości potrzebnych nowych mebli i sprzętów, i po zredukowaniu niektórych cen widocznie wygórowanych, rzeczywista i nagląca potrzeba nowych mebli i sprzętów da się następująco obliczyć:

77 łóżek żelaznych po 13 zł.	1.001 zł.
12 " " dla I. klasy po 18 zł.	216 " "
170 stolików nocnych po 2 zł. 70 ct.	449 " "
40 stołów większych po 9 zł.	360 " "
40 " mniejszych po 6 zł.	240 " "
40 umywań po 12 zł.	480 " "
300 krzeseł zwykłych po 2 zł.	600 " "
24 " wyścielonych po 8 zł.	196 " "
60 szaf po 10 zł.	600 " "
160 spluwaczek po 1 zł. i po 30 ct.	55 " 70 ct.
60 ławek z poręczami po 7 zł.	420 " "
60 " bez poręczy po 4 zł.	240 " "
2 kanapy po 15 zł.	30 " "
40 stolców po 3 zł. 50 ct.	140 " "
12 zwierciadeł po 8 zł.	96 " "
12 zegarów po 8 zł.	96 " "
<u>Łącznie 5.229 zł. 70 ct.</u>	

III.

Rubrykę wydatków preliminowanych przez Wydział krajowy na dostarczenie środków leczniczych dla fizycznego zatrudnienia, dla umysłowego zajęcia i dla rozrywki obłąkanych, Komisya przyjmuje całkowicie bez zmiany, gdyż przekonana jest, że bez tych środków zaleconych przez wszystkich psychiatrów, zaprowadzonych we wszystkich zakładach zagranicznych, gdziekolwiek z zadziwiającym powodzeniem, nasz Zakład kulparkowski nie zasługiwałby na nazwę Zakładu humanitarnego i leczniczego, ale stałby się prostym przychowkiem obłąkanych dla ochronienia społeczeństwa od trudu i niebezpieczeństwa, połączonego z pielegnowaniem umysłowo chorych—zgodnie z Wydziałem krajowym preliminuje przeto Komisya:

Na urządzenie warsztatu ślusarskiego, tokarskiego i introligatorni	260 zł. — ct.
Na urządzenie gimnastyki i kregielni, na wprowadzenie metody leczniczej za pomocą gier, zabaw i muzyki i na założenie biblioteki i czytelni	1.880 zł. 40 ct.
<u>Łącznie 2.140 zł. 40 ct.</u>	

Rekapitulując więc 3 rubryki potrzeb przez Wydział krajowy wykazanych, Komisya budżetowa zaleca wyznaczyć:

1. Na uzupełnienie bielizny, pościeli i odzieży	12.247 zł. — ct.
2. Na uzupełnienie mebli i sprzętów	5.229 zł. 70 ct.
3. Na środki lecznicze	2.140 zł. 40 ct.
<u>Łącznie 19.613 zł. 10 ct.</u>	

Gdy zaś budżet oddziału obłąkanych szpitala głównego na r. 1876 wskazuje w rubr. XI. poz. 45 i 46 wydatków na sprzęty i bieliznę kwotę 6.312 zł., gdy dalej z kwoty 8.000 zł. umie-

szczonej w rubr. XI. poz. 45 i 46 wydatków budżetu Zakładu kulparkowskiego na r. 1877 co najmniej 2.000 zł. mogą być przeznaczone na sprawienie nowj bielizny i nowych sprzętów, przeto okazuje się rzeczywisty brak w sumie 11.305 zł.

Celem pokrycia tego niedoboru Komisya budżetowa wnios:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przyjęcie dodatkowego kredytu do budżetu szpitala głównego oddziału obłąkanych na rok 1876 w kwocie 11.305 zł.

We Lwowie, dnia 22. kwietnia 1876.

H. Wodzicki,

Przewodniczący.

Otton Hausner,

Sprawozdawca.

III

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]